

Forfatter: Topsøe, Vilhelm

Titel: LIEBE OG KRABBE

Citation: Topsøe, Vilhelm: "LIEBE OG KRABBE", i Topsøe, Vilhelm: *Udvalgte Skrifter*, udg. af VILH. ANDERSEN ; HELGE TOPSØE-JENSEN , 1923, s. 387. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-topsoe01-shoot-workid78246.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte Skrifter

LIEBE OG KRABBE

Medlemmerne af vor Rigsdag sidde i tarvelige Omgivelser, de omstraales hverken af Guld eller Sølv, af Marmor eller Mosaik, ingen Billedstøtter skue ned paa dem, ingen historiske eller symbolske eller meningsløse Malerier oplive Loft og Vægge, kort sagt, de sidde i en beskedne Tarvelighed, som ikke plejer at udmærke lovgivende Forsamlinger, men som herhjemme stemmer ganske godt med Personalets beskedne Karakter. De sidde imidlertid i ethvert Fald ganske hyggelig.

I store Staters Repræsentationer kan det knibe med Plads, ganske simpel Siddeplads til de enkelte Medlemmer, eller Medlemmerne kunne nok faa Plads, men heller ikke mere.

Hos os har hver Mand sin efter en højst respektabel Maves Dimensioner afmaalte Plads ved et Bord, der er forsynet med praktiske Gjemmer; Enhver har god Plads til Papirer og til de Rigsdagssager, han aldrig læser, og Enhver har sin magelige Stol, sin Brevpresser, sin Papirkniv, sit Skrivetøj, kort sagt, der er noget Velarrangeret, Mageligt, Behageligt, Hyggeligt, om en skyldfri Familiekreds Mindende over det Hele.

De to Formandssæder hæve sig da ogsaa ganske prunkløst over det almindelige Niveau. Hverken Guld og Purpur eller Konstruktioner af Marmor, store som et lille Landsted, men en yderst tarvelig Konstruktion af grønt Multum og en klodset rød Stol, det er det Hele. Op paa disse beskedne Sæder sætte endvidere Dhrr. *Liebe* og *Krabbe* sig uden al Ceremoni, ingen Trommehvirvler dundre, naar de vandre til Salen, 388 ingen Æresvagter præsentere Gevær. Det er en frivillig Sag at løbe dem paa Armen i selve Korridoren, og de kunne komme ind med Hænderne i Lommen og sætte sig paa deres Stole, som om det var deres egne private Kontorstole; en lille Ringen med en Klokke, der klinger livagtig som en prisbillig Bordklokke fra en Isenkræmmer, det er hele det Ceremoniel, der antyder, at de to Formænd begynde at øve deres styrende Myndighed.

Dhr. *Liebe* og *Krabbe* have i Virkeligheden fast Ansættelse, skjønt de ere Valg undergivne; i Landstinget vælges som bekjendt Formand for hele Samlingen, i Folketinget, der ikke er bange for at spille sin Tid, helliges hver fjerde Uge en Dag til at gjenvælge de samme Mennesker til Formand, Viceformænd og Sekretærer. Til Trods for disse Valghandlinger kunne imidlertid de to Herrer Formænd foreløbig betragtes som uafsættelige. Enhver af dem har ogsaa Noget ved sig, der gjør ham til en korrekt Repræsentant for den Forsamling, hvis Spids han er bleven, ialfald det, at han er Flertallet i vedkommende Ting hengiven af Hjerte.

Da Landstingets mangeaarige, dygtige, utrættelige og almindelig afholdte Formand, Etatsraad *Mads Pagh Bruun*, erklærede ikke længere at ville modtage Valg til Formandsposten, tænkte man som hans Efterfølger først paa *Andræ*. Han havde alle Betingelserne for at være Formand, han havde i sin Tid udfyldt denne Plads i Folketinget med stor Dygtighed og mindedes sikkert selv med Tilfredshed denne sin Virksomhed. Men ikke desmindre vilde han ikke overtage Forsædet i Landstinget for nogen Pris, et Afslag, som fra alle Sider blev omtrent i lige Grad dadlet og beklaget. Saa valgte man Højesteretsadvokat *Liebe*.

Advokat *Liebe* er som offentlig Mand ingen af de Skikkelser, der, blot langt ude, ere i Familie med Granit, Erts, Marmor eller den Slags mindre traktable Materialier. Men er han ikke af dem, som paa nogen Maade kunde bruges til Grundpiller eller Hjørnestene, saa hører han dog til en Art af Mænd, som det altid er ret heldigt for et gammelt Samfund at have nogle af i de første Rækker, Mænd, som fuldt ud give det Reelles Kejsermagt Alt, hvad Kejserens er, som nære en bestemt og udpræget Kjærlighed til og Veneration for 389 Alt, hvad der har Autoritet, faktisk Indflydelse, social Prestige.

Den Art af Mænd gjøre god Nytte som Kit og Kalk i alle Samfundets Lag, og det er til praktisk Nytte, at nogle af de mest begavede af dem ere i Nærheden af Roret.

Og i Nærheden af Roret herhjemme er Advokat *Liebe*; han er det i flere Henseender, som den udmærkede Advokat ved vor højeste Domstol, som særdeles praktisk dygtig Forretningsmand og juridisk Sjælesørger for et større Klientel af *the upper ten thousand*, end vistnok nogen Anden har havt samlet herhjemme, men navnlig som Landstingets i det Hele vel lidte og respekterede Formand.

Liebe er en født Taler. Allerede i hans tidlige Ungdom var dette anerkjendt, og i Studenterforeningens Debatter fejrede han sine første Triumfer. Det hed sig der, at Senioratet altid søgte at sikre sig *Liebes* Bistand paa Generalforsamlinger, fordi han besad den Evne at kunne tale godt i en ubegrænset Tid om et hvilketsomhelst Æmne. Som Advokat indtog han ogsaa baade som kundskabsrig og skarp Jurist og som god Taler hurtig en fremragende Plads; i Modsætning til sin mangeaarige Kollega og Rival *Brock*, der har Meget af den franske livfulde Deklamation, syntes *Liebe* at have taget sig slebne engelske Mønstre til Forbillede.

Han staar endnu i fuld Kraft som Advokat, og hvis det er sandt, som det paastaas, at han dog har procederet for sidste Gang, saa er Grunden til denne hans Tilbagetræden til Advokatens mere magelige administrative og finansielle Forretninger med Opgivelse af de forensiske ikke den, at han har mistet sin Slagfærdighed i Skranken. Det er imidlertid ikke som Advokat i Ordets almindelige Betydning, at Liebe har spillet sin mere fremtrædende Rolle.

Det er sjældent, at en Mand vinder sin sociale Position i den Grad i en enkelt Bataille, som Liebe har gjort. Hans Glansperiode begynder som bekjendt med hans Andel i Defensionen af Ministeriet Ørsted; medens Etatsraad *Salicath* mødte som beskikket Forsvarer for Ørsted, Hansen og Bille, mødte Liebe for Tillisch, Sponneck, Bluhme og Scheel. Han skilte sig fortræffelig fra denne Sag. Var end selve Frifindelsesdommen nærmest bygget paa *Salicaths* 390 Argumentation, saa stod dog i den almindelige Mening Liebe som den, der egentlig havde slaaet Hovedslaget. Selvfølgelig havde han havt uvurderlig Bistand fra sine Klienter selv, men havde tillige uimodsigelig godtgjort, at han fuldstændig beherskede et stort, vanskeligt og indviklet Stof, at han besad en klar, vindende og ofte virkelig veltalende Form. Han havde tillige viist sig at være i Besiddelse af energisk Udholdenhed og Arbejdsdygtighed; efterat Kampen for Rigsrettens Skranke havde varet en Maaned, sluttede han Proceduren med et Foredrag, der optog en halv Dag, og som virkelig var et Mesterstykke af advoktmæssig Veltalenhed. Men foruden disse Egenskaber havde Liebe tillige lagt for Dagen ikke blot indirekte, men ogsaa direkte i udtrykkelige Ord, at han stod i et køligt og lidt kritisk Forhold til »Friheden«; det var tydeligt, at der kun kunde være Tale om en Konvenienstilbedelse af denne Gudinde, Noget, der yderligere bidrog til at vinde ham Hjerter i den Kreds, hvor man ønskede i enhver Henseende at kunne finde den unge Mand pletfri, som havde været med at redde Ørsted.

Ligesom Liebe forstod at hævde og yderligere bestyrke den Stilling, han i andre Henseender havde vundet ved Rigsretssagen, saaledes holdt han sig ogsaa paa det ved den angivne politiske Standpunkt.

Han blev en af de Konservatives Yndlinge uden at komme i nogetsomhelst uvenligt Forhold til de Liberale, tvertimod, han stod paa en meget god Fod baade med de ledende Mænd og med Partiet, ja kunde regnes til dettes højre Fløj. Som praktisk Politiker spillede han imidlertid ikke nogen fremtrædende Rolle.

Paa det Omraade var det godt at mærke, at Liebe ikke er nogen genial eller blot udpræget original Natur. Hans Form som Taler var altid smuk - ofte lidt for salvelsesfuld, som det kunde have passet sig for en livlig, yngre Biskop - han var i Besiddelse af positivt Indhold, havde altid samlet sit Stof med Kyndighed og ordnet det med logisk Takt.

Men han bragte ikke nye Synsmaader og Tanker ind i en Debat, anviste ikke nye Baner, tog aldrig Initiativer, men stillede sig ligeoverfor dem altid kritisk *en garde* med hævet 391 Lorgnet; han bragte kun nye Argumentationsrækker for eller imod det, der alt forelaa.

Derfor kunde han kun komme til at optræde som Leder og Styrer paa et Omraade, hvor Ledelsen bestod i ikke at gaa, og hvor Modstand paa Forhaand var udelukket. Men til en saadan Stilling anbefaledes han paa den anden Side i en særlig Grad ved den mæglende, medierende, altid efter Ligevægt stræbende Holdning, han havde indtaget i Højres Rækker.

Orden og Ro er Liebes Devise som Formand. Alt Stærkt, alt Bevæget, enhver lidt ualmindelig Ytring af Kraft synes at være hans Natur ligesaa meget imod, som han ynder det Afslebne og Afvejede, det Modererede og Tempererede, det tilbørlig Indrangerede og Etiketterede. Som *costus morum* i Debatten i Landstinget er han derfor ogsaa i høj Grad ømfindelig for Alt, som røber Tilbøjelighed til at fjerne sig fra den regelrette, indhegnede Vej, og strax tilrede med en lille Bemærkning, Henstilling, Forklaring eller Reprimande. Han gjør et vist Indtryk af, at hans Ideal af en Forsamling at præsidere over vilde være en Majoritet af Kammerherrer, behagelig oplivet ved en affabel lille Opposition af vakre Kammerjunkere.

Hvad der ubetinget maa paaskjønnes hos Liebe, er hans Dygtighed i at arrangere det ydre parlamentariske Apparat, som Formanden har at besørge; der kan i denne Verden ikke afstemmes efter en mere korrekt Opstilling af Themaerne end den, Liebe leverer, han følger skarpt og intelligent med i enhver Debat, hverken et Ord eller en Betoning undslipper ham, og han har en fin Fornemmelse af, hvad Gang og Retning en Diskussion vil tage, ligesom han ogsaa gjør Indtrykket af at have en lige vaagen Kritik ligeoverfor det, en Taler siger, men som han havde gjort bedst i ikke at sige, og det, han undlader at sige, men som Liebe finder, burde være sagt der og i den Forbindelse, det Spørgsmaal naturligtvis aldeles upræjudiceret, om han ikke selv hellere vilde have valgt at tie helt stille i Vedkommendes Sted. Som Formand viser han endelig en Upartiskhed, der er saa fuldstændig, at hans Modstandere fra Venstre ikke engang antydningssvis have beskyldt ham for det Modsatte.

Liebes betydelige Egenskaber ere af dem, der tage sig 392 særlig ud i Solskin og godt Vejr. Skulde det falde i hans Lod at staa i Spidsen for Landstinget i oprørte Tider og under stærke Bevægelser, er det vel et stort Spørgsmaal, ikke blot, om han vil befinde sig vel i en saadan Situation, men ogsaa, om han vil være den voxen. Men paa den anden Side ville Tingets forsigtige Elementer kunne have den fuldkomne Forvisning, at Formandens Anstrengelser fremfor Alt ville gaa ud paa at bidrage til at holde Skibet saa nær Havnen som

muligt, og at han vil være meget flittig med Lodskud og Udkig baade Dag og Nat.

I Modsætning til Advokat Liebes bøjelige, afslebne Figur træder det noget Stive, Kantede, men om en vis energisk Spænstighed Vidnende, som er over Hr. *Krabbe*, stærkere i Øjnene.

Hr. *Krabbe* sidder paa Folketingets Formandsplads som en meget alvorfuld lille Skikkelse. Der er noget Fugleagtigt over ham. Dersom vore naturhistoriske Kundskaber vare tilstrækkelig omfattende, vilde vi maaske være istand til at nævne en eller anden lille ilter, men ret brav og ikke himmelstræbende Slags Ørn, hvormed han kunde sammenlignes.

Han sidder paa sin grønne Multumskvist og skuer ud over Folketinget med en Blanding af vagtsom Aarvaagenhed og utilfredsstillet Forbavselse, vendende sit Hoved saa til een Side, saa til en anden, ligesom Fuglene, naar de lytte; men medens *Liebe* sidder med en vis Nonchalance og hører Græsset gro i den Diskussion, han passer og vander, hører som bekjendt *Krabbe* til Trods for sin tilsyneladende Vagtsomhed ikke altid godt.

Folketingets Formand er en Mand, der har sine gode Sider; det Forenede maa være meget glad ved at have en Mand, der dog er saa præsentabel som han til denne Hæderspost Skal Partiet engang af en eller anden Grund finde ham en Efterfølger, bliver det ikke nogen let Sag, det maa gaa adskillige Grader ned, hvis det kommer dertil; men da dette jo i det Hele vil blive Udviklingens Gang, er der forresten ingen Grund til særlig at lamentere derover.

393

Hr. *Krabbe* er ikke nogen ubestridelig Kapacitet. Hans Ærgjerrighed er sikkert større end hans Evner, og det vil i høj Grad komme til at afhænge af ydre Omstændigheder, om han vil kunne spille nogen virkelig Rolle eller ikke. Som Politiker gjorde han i den Tid, han optraadte mere offentlig og aktivt, Indtryk af at være, hvad han var, for Alvor, og at være bleven det gennem en Udvikling, der var afsluttet. Dette er altid Noget, der gjør et fordelagtigt Indtryk, og det var det, der gav hans Optraæden mest Vægt; thi han var hverken noget Særligt som Taler eller som Jurist. Som Taler var han tung, tør, ikke tilbøjelig til Vidtløftighed; nu og da kunde han gaa paa med en vis hidsig Force, men let og fornøjelig kunde han aldrig være. Det er ganske vist ikke Noget, man i Almindelighed har Lov til at forlange af Talere; naar vi særlig fremdrage det, er det, fordi Hr. *Krabbe* har viist sig i Besiddelse af virkelig Humor som *Saxo Politicus* i en lille Piece, der blev skreven under Trykket af Forhandlingerne i Itzehoe, og som i sin Tid gjorde megen Opsigt. Som Jurist var *Krabbe* meget anset i Partiet. Videre gik dog hans Berømmelse ikke, og sikkert med Rette. Vi mindes, at han engang særlig imponerede Venstre ved den Lærdom, han udfoldede angaaende Spørgsmaalet om, hvorledes vor Lovgivning opfattede »Hus« i Landboret. Lærdommen var imidlertid i saa nær Familie med det ikke ubekjendte Værk Grams Tingsret, at det var umuligt for dem, der havde Reminiscenser inde derfra, at føle sig en eneste Smule overvældede.

Hr. *Krabbe* er en hæderlig Mand og en fuldstændig Partimand; de to Faktorer ere de afgjørende i hans personlige Karakteristik. Han er en meget ivrig Venstremand; han nærer maaske endog en platonisk Kjærlighed til Republikken; men han har næppe Noget imod, at det dog alligevel bliver pæne Folk, som regere i hans Demokrati, og det er betegnende for den mere konservative Retning i hans Radikalisme, at han i sin Tid i Nationaløkonomisk Forening ved en Diskussion om Kvindesagen optraadte som en bestemt Modstander af de moderne Emancipationsideer. Hr. *Krabbe* hører heller ikke til den yngre pessimistiske Venstreretning, der føler en dyb indre Trang til at opfatte Alt i Verden som Slyngelagtighed og mere eller mindre grinagtige Gavtyvestreger.

394

Han hører til en ældre Retning, der i Kraft af en vis nobel Selvbevidsthed, ialfald i Theorien, kunde yde Modstanderne Anerkjendelse, og som havde nogen Interesse for det at være Gentleman. Dermed være ingenlunde sagt, at hans Kjød ikke kunde være skrøbeligt. Partimand er han som sagt, og er det til det Yderste, derom er der ingen Tvivl, ellers kunde han jo heller ikke holde ud i det Kompagni. At han giver efter for sine Tilbøjeligheder som Partimand, er ogsaa vist. Han har nok endel Indflydelse paa Partiets Ledelse; han har sikkert Været tilbøjelig til at gaa yderlig og hensynsløst frem, og der er endog dem, som ville tillægge ham Faderskabet til hin morderiske Drengestreg: Finanslovens Nægtelse i 1873. I den senere Tid skal han imidlertid i ethvert Fald være optraadt mere moderat og politisk.

Han er som Formand ganske vist perfektibel. Det Forenede gjorde en af de første Prøver med sine unge Bjørnekræfter ved at styrte Etatsraad *Bregendahl* - efterat han *ad hoc* meget ufortjent var bleven udnævnt til Nationalliberal - og sætte Overretssagfører *Krabbe* i hans Sæde.

Det var en fuldstændig Partidaad, der her blev øvet, og den var dobbelt hensynsløs, fordi *Bregendahl* altid havde taget meget blødt og behagelig paa Venstre. Hr. *Krabbe*, der saa ufortjent var bleven ophøjet, viste ogsaa sin Taknemlighed paa en temmelig utaalelig Maade; det truede virkelig med, at Formanden skulde blive en ren Partilakaj.

Det maa jo erindres, at der er mange forskellige Maader, paa hvilke en saadan kan gjøre sit Parti Tjenester, lige fra Fastsættelsen af Dagsordenerne, hvorved nogle Sager kunne utilbørlig fremdrages og andre i Stilhed begraves, til Fastsættelsen af Juleferierne; en Formand kan gjøre sig behagelig ved det Tidspunkt, hvorpaa han afbryder en Forhandling, og ved, hvad han lader de enkelte Talere sige, ved, hvad han tillader den Ene, og hvad han forbyder den Anden; kort sagt foruden det, at et Parti ved at faa et udpræget Partimedlem valgt til Formand i en Forsamling, planter sin Fane i denne som i en erobret Skanse, saa kan det tillige have endel praktisk Udbytte heraf, nyde baade store Ofre og parlamentarisk Smaaredsel af alle mulige Arter. Og, som sagt, Hr. Krabbe viste sig ikke uvillig til paa denne 395 Maade at kvittere for sin Ansættelse. Han havde i den Anledning især i de første Aar af sin Regeringsperiode jævnlige Sammenstød navnlig med *Bille*. De vare gamle Skolekammerater, begge Soranere; det har jo i det Hele en Tid lang været Soranernes Tid i vort offentlige Liv, ja under Ministeriet *Frijs* syntes det at have været i Klasse sammen i Sorø at blive hævet op til et politisk Princip. Krabbe og Bille havde ogsaa samtidig baaret Fønixknapperne, og da de nu mødtes i det offentlige Liv, havde de, som det jo altid gaar, naar Drengene atter mødes som Mænd, et godt Blik for hinandens Svagheder. Bille blev derfor den, som fortrinsvis tog sig af den nye Formands Opdragelse, og det var tydeligt, at Krabbe ikke befandt sig vel under sin gamle Kammerats Behandling.

Det var imidlertid ikke blot det, at Krabbe var Partimand; men han tegnede heller ikke til at blive en dygtig Formand, hvad hele den forretningsmæssige Del af Virksomheden angik. Til at bestride denne hører baade Arbejdsomhed og formalistisk Sans; man erindre blot, hvor vanskeligt det kan blive at ordne udviklede Afstemninger saaledes, at hvert Æmne under Afgjørelsen faar sin sande Ret, og havde Krabbe end Flid, saa syntes han at mangle den formelle Evne, navnlig naar det gjaldt om uforberedt at træffe en Afgjørelse; gamle *Bregendahl*, der var baade taktfast - om end ikke taktfuld - og meget rutineret, fejrede adskillige smaa Triumfer ved at se, hvor usikkert den Efterfølger, der fortrængte ham, kunde famle.

Imidlertid maa det indrømmes, at Krabbe paa alle de forskellige Omaader har gjort gode Fremskridt. Det er aabenbart, at han endnu kan blive konfunderet, naar det gjælder at træffe en prompt Afgjørelse, og dette vil vist vedblive at være hans svage Side; thi til Trods for sin tilsyneladende Ro er han dog aabenbart vedblivende et varmt Hoved.

Da de fleste Mennesker gjerne have en lille privat Ambition i Retning af at ville anses for Noget, som de netop ikke ere, har Hr. Krabbe vel ogsaa sin, og vi ville gætte, at denne netop gaar ud paa at være den kolde, lidenskabsløse, rolige Mand. Ganske sikkert arbejder han ialfald med sig selv for at blive det, men, som sagt, han er det ikke. Han kan ikke skjule, at han kommer i stærk Sindsbevægelse, naar der 396 arriverer noget Extraordinært; skal han fra Formandssædet afgive et af disse Dictamina, som ere Højesteretsdomme om formelle Spørgsmaal, er han ikke rigtig sikker; hvor kategorisk Formandens Form end kan være, mærker man, at Mennesket Krabbe er generet.

Ogsaa som Partimand har Hr. Krabbe endnu Adskilligt at aflægge, hans Ledelse er i denne Henseende ikke uden Lyde, han lader sine Folk have mere Frispas end Modstanderne, og han kan lade sig henrive til Urimeligheder, som kun kunne skrives paa opblussende Partilidenskabs Regning, som f. Ex. da han til Ære for Tauber lod Tilhørerpladsen rømme. Idet han bestræber sig for at aflægge Partiskhed som Leder af Debatten, synes han imidlertid at være tilbøjelig til at vælge en noget mislig Vej, den nemlig, at han bliver noget for lax imod begge Parter og lader begge sige for Meget og navnlig tale om ganske uvedkommende Ting. Da nu i det Hele Venstre som bekjendt er adskillig mere tilbøjelig til at skeje ud end Højre, staar Partiet sig rigtignok faktisk ogsaa bedst ved en saadan Ordning, men denne har sine Misligheder. Forhandlingerne i en Forsamling som Folketinget have en naturlig Tilbøjelighed til at blive urolige og vidtsvævende, og sættes der ikke temmelig faste Grænser for dem, kan det blive galt.

Den Karakter, som præger en Formands Ledelse, har baade direkte og indirekte Indflydelse paa en Forsamling. Det er ikke blot den ydre, den mere haandgribelige Styrelse, hvorpaa det kommer an, men ogsaa den Aand, der er i den. Advokat *Liebes* Ledelse er fortræffelig for hele det formelle Apparats Vedkommende, han udmærker sig endvidere ved fuldkommen Upartiskhed, men det Afdæmpede, Udglattede, Vatterede, der er over hans politiske Optræden, har sikkert bidraget Sit til at gjøre Tonen i Landstinget noget dump og klangløs. Hr. Krabbe har mere Rygrad; han kunde paa sin Side, naar han vilde frigjøre sig for Partivæsenet, som træder langt stærkere frem hos ham end hos hans Kollega, bidrage til at hæve Tonen i Folketingets offentlige Optræden; han kunde ialfald gjøre Mere, end han gjør, for at forhindre den i at synke nedefter uden i mindste Maade at berøve den det »Liv«, hvorpaa Tingets Beundrere sætte Pris.